

Інститут транспортних систем і технологій
Національної академії наук України

Кодекс етичної поведінки

Ухвалено

Рішення Загальних
зборів трудового
колективу Інституту
транспортних систем і
технологій
Національної академії
наук України
(18 лютого 2025 року,
протокол № 1)

Додаток 1
до Положення про академічну
добросесність і етику
академічних взаємовідносин

КОДЕКС ЕТИЧНОЇ ПОВЕДІНКИ

1. Загальні положення

1.1. Враховуючи, що наука охоплює не лише генерацію знань, а й формування етичних стандартів, Інститут транспортних систем і технологій Національної академії наук України (надалі – Інститут) приймає фундаментальні принципи та етичні цінності, що становлять підґрунтя науково-технічної діяльності. Інститут поділяє систему цінностей, цілей та імперативів, викладених у документі "Етичний кодекс ученого України" (схвалений постановою загальних зборів НАН України від 15.04.2009 № 2).

1.2. Кодекс етичної поведінки Інституту транспортних систем і технологій Національної академії наук України (далі – Кодекс) визначає основні етичні норми та принципи, що регулюють професійну діяльність та поведінку співробітників Інституту.

1.3. Головна мета Кодексу:

- збільшення як інституційної, так і індивідуальної соціальної відповідальності;
- зміцнення та примноження наукових досягнень Інституту, створення сприятливого професійного клімату;
- сприяння відкритого діалогу;
- інтеграція в європейський та світовий науковий простір через співпрацю з національними та міжнародними науковими товариствами;
- підтримка та поліпшення іміджу та ділової репутації Інституту;
- утвердження взаємної поваги у взаєминах між людьми;
- захист усіх аспектів особистих цінностей.

1.4. Норми Кодексу стосуються всіх співробітників університету незалежно від їхньої посади. Невідомість або неправильне тлумачення положень Кодексу не можуть слугувати виправданням неетичної поведінки.

1.5. Етичний кодекс є офіційним документом Інституту, виконання його норм є обов'язковим для всіх членів спільноти Інституту.

2. Етичні норми та засади діяльності і поведінки членів інститутської спільноти

2.1. Кодекс встановлює ключові цінності та приписи щодо недопущення будь-яких видів дискримінації та зловживань, а також врегулювання спірних ситуацій стосовно інтересів та сфери інтелектуальної власності. Він є проголошенням фундаментальних принципів, що узгоджені та розповсюджені між дослідниками, управлінським і техніко-адміністративним персоналом та всіма, хто взаємодіє з Інститутом, інакше кажучи, забезпечує етичні стандарти для внутрішніх і зовнішніх взаємин.

2.2. Для створення академічного середовища кожен член колективу має:

- демонструвати відповідальність та відданість інтересам України, працювати на її розвиток, виконувати національні та громадянські обов'язки, поважати культурні цінності, територіальну цілісність і суверенітет України, права і свободи громадян;

-
- формувати не тільки особисту репутацію, а й захищати честь та гідність Інституту, підтримувати та розвивати його традиції та досягнення, дотримуватися стандартів професійної доброчесності та позитивного іміджу. Не використовувати символіку Інституту в особистих чи публічних заходах, які не стосуються діяльності Інституту, без відповідного дозволу;
  - зважати на потреби держави та суспільства, бути соціально відповідальним, сприяти вільному доступу до знань та інформації, публічно оприлюднювати результати своїх досліджень;
  - дотримуватися чесності, проявляти повагу до колег та громадян, які не працюють в Інституті;
  - протидіяти зловживанню службовим становищем з метою отримання вигоди, корупції в усіх її проявах. Не допускати отримання чи пропонування неправомірної винагороди або матеріальної вигоди;
  - боротися з бюрократизмом;
  - представляти та захищати інтереси Інституту у відносинах з іноземними партнерами, розвиваючи проекти міжнародної співпраці;
  - боротися з проявами приниження честі та гідності членів колективу, цькуванням з боку колег, підлеглих чи посадових осіб, фізичним насильством, агресією, сексуальними домаганнями;
  - втілювати принцип свободи вираження думок щодо досліджень;
  - дотримуватися найвищих професійних вимог до планування й виконання наукових розвідок, спираючись на ґрунтовне розуміння надбань світової науки у визначеній царині;
  - пориватися до правдивих знань, розповсюджувати власний досвід і набуті знання;
  - мати обов'язок відшукувати найоптимальніші шляхи розв'язання досліджуваної проблеми, зважаючи на адекватність та економічну доцільність;
  - викладати об'єктивно висновки завершеного дослідження вчений незважаючи на очікування замовника;
  - презентувати об'єктивно висновки завершеного дослідження, незалежно від сподівань замовника; протидіяти конформізму в науковому співтоваристві, брати активну участь у процесах атестації наукових кадрів, протидіяти присудженню наукових ступенів і звань за роботи, які не відповідають сучасним досягненням світової науки або виконані з порушенням норм етики, зокрема, рішуче викривати факти плагіату й інших форм порушень авторського права.
  - протидіяти конформізму в науковому колі, активно долучатися до процесів атестації наукових співробітників, перешкоджати присвоєнню наукових ступенів і звань за роботи, що не відповідають сучасному рівню світової науки або виконані з порушенням етичних норм, особливо рішуче викриваючи факти плагіату та інших форм порушення авторських прав;
  - заперечувати отримання результатів, що суперечать принципам гуманізму, через: відмову від співпраці; інформування громадськості про ймовірні негативні наслідки застосування наукових досягнень у антигуманному руслі; повідомлення суспільства, зокрема
-

наукової спільноти, про можливі негативні наслідки застосування наукових досягнень та необхідність їх запобігання;

– сприяти розвитку критичного мислення, свободи висловлювання поглядів, створювати умови для участі в дискусіях та дебатах.

3. Конфлікт інтересів

3.1. Члени інституційної спільноти зобов'язані:

– уникати та не допускати конфліктів інтересів, породжених особистими взаєминами;

– віддавати пріоритет науковій роботі, академічним зобов'язанням та обов'язкам перед Інститутом;

– особистий бізнес або інші інтереси не мають заважати виконанню трудових обов'язків працівників;

– співробітники не мають права приймати будь-які види винагороди, що впливають на прийняття рішень;

– у випадку виникнення конфлікту інтересів – інформувати колег та безпосередніх керівників.

3.2. В Інституті впроваджено систему, що покликана запобігти виникненню дійсного або ймовірного конфлікту інтересів під час виконання службових зобов'язань, а також здійснюється зовнішній контроль за працівниками, у котрих може виникнути потенційний конфлікт інтересів.

4. Прикінцеві положення

4.1. Дотримання та слідування нормам Кодексу ніяк не може вступати у протиріччя з законами України та їхнім порушенням.

4.2. Процедуру перевірки та розгляду питань етики визначає Положення Інституту «Про академічну доброчесність і етику академічних взаємовідносин».

4.3. Виявлення та встановлення фактів порушення академічної доброчесності і етики академічних взаємовідносин в Інституті покладено на Комісію з питань етики й академічної доброчесності, моніторингу якості наукових проектів та інтелектуальної власності.

4.4. Працівники Інституту не мають можливості використовувати його назву в ситуаціях, що здатні негативно вплинути на його імідж, оберігаючи власну репутацію та репутацію Інституту.

4.5. Науковці несуть моральну відповідальність за наслідки своєї діяльності, що можуть впливати на розвиток людства або природи.